

Fjärde söndagen i advent

Tredje årgångens texter

Uppsala domkyrka, 18 december 2022

Två kvinnor sitter tysta tillsammans på en bergssluttning i Zimbabwe. De väntar på soluppgången. Den yngre av dem heter Yeukai och hon har lyckats med det som många unga människor i Zimbabwe drömmer om. Hon har fått chansen att studera och disputerat i England. Nu har hon en lysande karriär i San Francisco på gång. I Zimbabwe saknar 80% av den vuxna befolkningen arbete och inflationen var 79,6 miljoner procent när den var som högst. Yeukai har lämnat den verkligheten bakom sig. Hon lever nu som många av oss. Hon bor bekvämt i ett vackert hem. Hon är omgiven av överfulla affärer och kan gå ut och roa sig med sina vänner dygnet runt om hon har lust med det. Trots att hennes liv numera är rikt på många sätt känner hon ibland en tomhet inuti. Den tomheten förvånar henne och fyller henne med frågor. Vem är det egentligen som är rik och vem är fattig? Vem är lycklig, salig, välsignad och vem lever i utsatthet, på flykt i ett främmande land?

Martha Mutomba från Zimbabwe är författaren som låter oss möta Yeukai och hennes snart hundraåriga mormor när de sitter tysta tillsammans i väntan på soluppgången. I deras sällskap och väl medvetna om att den tomhet och de frågor som drabbar Yeukai också drabbar oss ibland får vi idag slå oss ner på en annan bergssluttning. Evangelisten Lukas tar oss med till en stad i Juda bergsbygd. I backarna där låter han oss bevittna ett möte mellan två väntande kvinnor, Maria och Elisabet.

Maria har nyligen mött en ängel som har berättat för henne att hon ska föda en son som hon ska ge namnet Jesus. Han ska kallas den Högstes son och hans välde ska aldrig ta slut. Maria har ställt en fråga till ängeln. ”Hur ska detta ske? Jag har ju aldrig haft någon man.” Ängeln har gett henne ett svar. Helig Ande ska komma över Maria och den Högstes kraft ska vila över henne. Maria är kanske fortfarande fylld av frågor men hon har trots allt vågat säga sitt ”Ja”. Nu växer barnet i henne.

Marias äldre släkting Elisabet väntar också ett barn. Det barnet är ett löfte som Gud uppfyller. Ängeln Gabriel har berättat för Elisabets man Sakarias att paret ska få en son, trots att de är till åren. Johannes döparen ska uppfyllas av helig ande redan i moderlivet. Han ska gå före

Herren med profeten Elias ande och kraft så att Gud får ett folk som är berett. Som ett profetiskt tecken sparkar också Elisabets barn till när han hör Marias röst. Elisabet uppfattar betydelsen av den rörelsen och inser att hon har fått besök av Herrens moder. Det barn som Maria bär är ett lika stort mysterium som Gud själv.

Elisabet välsignar högljutt både Maria och hennes barn. Välsignelsen får Maria att brista ut i en lovsång som inte ryms i dagens evangelietext men som berör den tomhet som Martha Mutomba beskriver i berättelsen om Yeukai och som drabbar oss ibland på riktigt. Maria prisar Gud som avslöjar fattigdomen i den materiella rikedom och låter oss upptäcka storheten i det lilla.

På bergsslutningen i Zimbabwe lär Yeukais mormor henne att varje morgon när solen går upp fröjdas över Guds förbarmande som varar från släkte till släkte. Också den hunger som har drabbat Yeukai kan Gud mätta med sina gåvor. Yeukais mormor har aldrig gått i skolan eller rest utomlands men hennes mamma och hennes mormor har lärt henne att säga ”ja” till Gud och lita på Guds löften, precis som Maria och Elisabeth gjorde.

I dagens episteltext beskrivs en mänsklig svaghet som vi alla kan känna igen oss i. Det är så lätt hänt att vi säger både ja och nej samtidigt. Vi kanske säger nej till skadlig överkonsumtion, miljöförstöring och kriget i Ukraina samtidigt som vi tacka ja till fantastiska extrapriser, stora julbord och gillar inlägg i sociala media som underblåser konflikter. Så här års kanske vi säger ja till en hälsosammare livsstil efter nyår eller ett mer regelbundet böneliv. I slutet på januari kommer detta ja i praktiken ofta att ha glidit över i ett nej. Vi människor kan inte säga ja till det goda som Gud vill på ett genomgående och helhjärtat sätt. Vi tvekar och famlar, vacklar och faller. Vår räddning ligger i att Gud säger ja till oss och det gör Gud genom att bli människa i Jesus Kristus.

Maria blir Herrens moder genom att hon låter Guds ”ja” bli hennes eget svar till Gud. När Marias bejakande av Guds räddningsplan för världen får genljuda i våra liv kan det bli en mer varaktig livsstil. Då kan Gud samla våra små och ofta ganska ringa insatser för det goda till något mer och större än plötsligt uppfammande tomtebluss som är beroende av säsong, vårt humör, den mediala bevakningen eller de utsattas färg på huden.

När Gud befäster oss i tron upptäcker vi mer och mer av den utsatthet som vi människor delar med varandra. Vi inser att också rika kan vara fattiga. Vi förstår att vi som lever i en fredlig del av världen ibland är på flykt från vårt hemland hos Gud. Den tomhet som vi kan känna mitt i överflödet är en hemlängtan till Gud som fyller oss.

När Anden fyller Elisabet inser hon att Maria är Herrens moder. När Anden fyller oss kan vi på ett liknande sätt upptäcka hur små människor och oansenliga händelser kan vara välsignelser som bär Kristus till oss.

Mötet mellan Maria och Elisabet rymmer mer än vad den människa som då såg de båda kvinnorna tillsammans hade möjlighet att upptäcka. Maria, Elisabet och Johannes samlas omkring Jesusbarnet och gläds på ett föregripande sätt över att Gud säger ”ja” och uppfyller alla sina löften genom honom.

Martha Mutomba berättar att också romanens möte mellan Yeukai och hennes mormor rymmer mer än vad läsaren först förstår. Bokens ärende går utöver själva boken. Författaren vill att också vi ska lära oss av den gamla kvinnan som varje morgon låter sitt ”ja” till Gud värmas upp på nytt av solen.

För Yeukai och hennes mormor är solen en påminnelse om Guds ”ja” till mänskligheten och hela skapelsen. Utanför Guds ”ja” finns inget liv. Innanför Guds ”ja” finns fortfarande mänskliga ”nej” som leder till krig, svält och orättvisor. Att solen går upp visar att Gud inte ger upp hoppet om mänskligheten. Därför får inte heller vi göra det.

Tillsammans med fiktiva gestalter som Yeukai och hennes snart hundraåriga mormor och – framför allt – tillsammans med verkliga människor i Zimbabwe, Ukraina, USA, England och resten av världen väntar vi på soluppgången. Vi lever i en tillvaro som ibland lutar snett. I våra jordiska bergstrakter försäkrar oss Anden om att hoppet inte är ute utan inne i Maria.

Gud kommer att uppfylla alla sina löften i Jesus Kristus. Gud drar in också oss i det skeendet och därför kan vi inte vara tysta. Redan idag lovprisar vi Marias barn på ett föregripande sätt. ”Han ska komma ner till oss från höjden, en soluppgång för dem som är i mörkret och i

dödens skugga, och styra våra fötter in på fredens väg.” (Luk. 1:78-79) Så sjunger Elisabets man Sakarias och i den lovsången får också vi instämma. Amen.

Biskop Karin Johannesson

Uppsala stift